

A Magyar Kultúra Napja Zentán, 2011-ben

„Emlékezés, te halványszőke nemtő,
Sírok fölött borongó géniusz,
Kinek tanyája csöndes cipruserdő,
Hisz élni szép és emlékezni bús:
Oh légy ma vidám ujjongó, szökellő,
És ajkad zengjen, mint a zongora,
Rapszodiát dalolj ma égi nemtő,
Mely visszhangot ver, s nem szűnik soha:
Mert bár sok század száll, és tűnik ezred,
El nem viszi hírével Liszt Ferencet!”

(Juhász Gyula; Liszt Ferenc emlékezete)

”Szeretettel köszöntjük kedves vendégeinket a Liszt Ferenc Emlékév jegyében!” - szólt a vetített üdvözlő a zentai Művelődési Ház színháztermében 2011. január 14-én.

Amikor megérkeztünk, feltűnt, hogy a helybeliek mennyire megtisztelik az ünnepet. Mint elfajzott budapesti, már azon sem csodálkozom, hogy egy-egy opera- vagy színházi előadáson farmert vagy más hétköznapi öltözéket látok, de hogy egy vidéki összejövetelel nagyestélyiben jelenjen meg a vendégek zöme és a fellépők is, az egészen szokatlan volt számomra. A köszöntőkből azonban rájöttem, nem akármilyen helyen vagyok, nem akármilyen ünnepen, hanem a kultúra egyik fővárosában, Zentán. Mert köztudottan elfogadott tény:

Zenta a vajdasági magyarok kulturális fővárosa.

„A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetsége Elnöksége, 2003 július 22-én Szabadkán tartott ülésén, határozatot hozott életmű díj alapításáról,
DÉLVIDÉKI MAGYAR ÉLETFA CÍMEN”.

Így kezdődött az az ismertetés, amelyet a szövetség elnöke, dr. Szöllősy Vágó László mondott január 14-én Zentán, a jeles díj átadásának, és egyben a Magyar Kultúra Napjához fűződő ünnepségsorozat megkezdésének alkalmával.

Az est úgy indult, hogy 9 vajdasági magyar település harangját hallhatta a közönség egymás után, különböző hangszínnel, mégis egyforma ünnepélyességgel hirdetve; „gyertek magyarok, nagy öröm, dicsőség, szépség vár ma rátok”.

Az együtt éneklésnek, a Himnusznak itt most a szokottnál is nagyobb jelentősége volt, hiszen közeledett az évforduló napja, január 22, amikor

Kölcsey Ferenc megalkotta nemzetünk imádságát.

A Vajdaságban azonban több – a tájhoz kötődő, vagy egyáltalán a magyarság nagyjai közé tartozó – jeles személyiség van, aki megérdemli, hogy munkálkodásának tisztelegve, idézzük szellemét.

200 éve született Liszt Ferenc, 150 éve pedig Lányi Ernő, a szabadkai zeneszerző, muzsikus.

Az est műsora is e nagyok tisztelgése jegyében alakult. Megrendítő volt Liszt IX. Szimfóniáját hallani a fiatal zongoraművész, Görög Noémi előadásában. De Verebes Ernő Rózsadallamának ősbemutatója is Liszt szellemét idézte, ugyancsak Görög Noémin keresztül. Basity Gréta Juhász Gyula, Liszt Ferenc emlékezete című költeményét adta közre. De szó esett a 150 éve született elkötelezett szabadkai zenésről, Lányi Ernőről is, akinek emlékét irodalmi és zenei műveken át volt alkalmunk érzékelni. Kosztolányi gyönyörű versét Hajvert Ákos Radnóti-díjas előadóművésztől hallottuk. Ugyancsak Kosztolányi, Üllői-úti fák című költeményének, Lányi által megzenésített változatát pedig Baracska Judit énekesnő, és Papilion Judit zongoraművész keltette életre. Így olvasztotta egységbe a történelmi tájat, a múltat, a jelent az emlékezést, a művészet és az átgondolt remek műsorszerkesztés.

De térjünk vissza a kitüntetettek rangos sorára, hiszen ők azok, akik a vajdasági magyarokért sokat tettek és tesznek, ápolják a magyar kultúrát, és azért tevékenykednek, hogy értékeink megmaradjanak, s minél többen részesüljenek áldásaiban.

Hogy hangzik a VAMA (Vajdasági Magyarok) Művelődési Szövetség ide vonatkozó határozati szövege;

„A DÉLVIDÉKI MAGYAR ÉLETFÁ DÍJ-ra bármely személy jogosult, akinek életműve – legalább negyven éves tevékenysége – a délvidéki magyar kultúra, illetve közművelődés valamely ágához kapcsolódik, és ezen a területen maradandót alkotott.”

A korábbiakban említett szövetség elnöksége egyhangú határozatával, a következő alkotóknak, munkálkodóknak ítélte oda az idej díjakat:

E sorok írójának külön öröm, hogy több zenével foglalkozó, zenét művelő személyiség volt érdemes a magas kitüntetésre. Ezért bocsánat érte, ne vesse szememre senki, hogy elfogult, sőt elfogódott vagyok velük szemben.

Elsőként **Égető Gabriella**, a kórusművészet magisztere vehette át a rangos elismerést. Azt írja róla a nagyon tehetséges fiatal Sutus Áron:” Ő az, igen, aki magánéletét is egyetlen szerelmének, a zenének szentelte és szenteli mind a mai napig, aki az európai, különösen a reneszánsz és

barokk kórusműveket, egész életükben nyomot hagyva, megszerettette a tagokkal és a hallgatókkal, ... akinek kezei közül számtalan neves kórusvezető, orgonaművész, szólóénekes stb. került ki a zenei életbe.”

A következő **Karna Margit** színművésznő volt, őt nevezik a vajdasági magyar színházművészet „királynői idoljának”. 62 éves színészi teljesítménye által vált a Délvidék meghatározó alkotóművészevé.

Gracza Antal ének-zene tanár életével bebizonyította, hogy a zeneoktatással milyen sokoldalú személyiséggé lehet nevelni a gyermeket, végső fokon, az embereket. Kitartása, szorgalma bizonyítéka annak, hogy a számára legfontosabb – család és a közösség zenei nevelése – olyan munka, amellyel nem csak számtalan további zenészt lehet adni a világnak, hanem igaz barátokat is. Az iskolai tanítás mellett, citerazenekart, népdalkórust, dalárdát, iskolai kórust és blockflöte-csoportot vezet, megszervezi az ország egyik legjobb ifjúsági fúvószenekarát, miközben folyamatosan gondoskodik az utánpótlásról.

Török István festőművész, akinek stílusát az expresszionizmus, majd a szürrealizmus és a pop-művészet jellemzi. Színeit az átélt élmények hatása járja át, gyakran használ szimbólumokat, sőt azokat érdekes módon társítja is. Életútja viszontagságos, ám minden nehézség ellenére megmaradt igaz művésznek és embernek, akinek energiája arra is elég, hogy 9 társával együtt, nemzetközivé emelkedett alkotótáborokat vezessen.

A kitüntetések között az egyetlen „Aranyplakett”- re érdemes tudós, dr.

Olsvai Imre, a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének nyugalmazott főmunkatársa. A hazai olvasóknak nem kell őt bemutatni, hiszen mindenki ismeri munkásságát, ám ezt a kitüntetést a Délvidéken végzett odaadó gyűjtő és egyéb tevékenységéért kapta.

Rendszeres résztvevője a népzenei fesztiváloknak, ahol segítő elismerő és bíráló tanácsaival hozzájárult a népzenei élet újjáélesztéséhez és fennmaradásához. Tudományos eredményei több önálló kötetben, és számtalan tanulmányban jelentek meg. A kitüntetés átvételekor hallható vastaps is annak a bizonyítéka volt, hogy ismerik, szeretik őt, tisztában vannak értékeivel.

Talán nem indiszkréció, ha elárulom, hogy a tudós, április 2-án lesz 80 éves, így az aranyplakett szép születésnapi előlegnek is tekinthető.

Nagy öröm a népzene szerető tábornak, hogy egy sokoldalú fiatal tehetséget is méltónak talált az elnökség erre a magas kitüntetésre, a „Plakett” elnyerésére. **Fehér Emánuela** Tagja és művészeti vezetője a Zengő leánykórusnak, amellyel állandó kiemelt szereplői a különböző vajdasági népzenei eseményeknek. Emánuela elvégezte a KÓTA alapfokú

művészetoktatói tanfolyamát, évek óta tanít citerát és népi furulyát. Népszokásokat elevenít fel csoportjával és kézműves foglalkozásokat is szervez.

Andriga Sándor neve egyet jelent Délvidéken a magyar kultúra gyakorlásával, megtartására való törekvéssel. Ennek érdekében lett a Vecsera Sándor Magyar Művelődési Egyesület alapító tagja és megválasztott elnöke. Hosszú évek óta tevékenyen vesz részt a népzenei és irodalmi eseményekben. Publicisztikai tevékenysége, periodikák, rádiós műsorok létrehozása is az ő nevéhez fűződik. A magyar közösségekért és kultúrájának megtartásáért kifejtett munkája felbecsülhetetlen.

Plakettet kapott még **Gellér Veronika** és **Gellér Zoltán**, ny. tanítópárosa, akik az ifjúság nevelésében elvitathatatlan érdemeket szereztek, és egy életen át voltak a legmagasabb szinten, gyakorló népművelők. Munkájuk alapján, a doroszlói Gyöngyösbokréta és vajdasági hagyományörző néptáncsoportok példaképévé válhattak.

Magiszter **Tóth Glemba Klára** rendkívül sokoldalú polihisztorként tevékenykedik, főleg a bánsági térségben. Az egykori Torontó vármegye múltját kutatva, újjáéleszti a kézművességben elfeledett területeket, néptánc együttesnek frissíti fel a tevékenységét, számtalan magyar hagyományokat őrző egyesületben dolgozik, ír és szerkeszt. Szaktudását önzetlen munkával adja át a művelődéssel foglalkozó kulturális szervezeteknek.

Mindig megindító az az összefogás, amelyet a határainkon kívül rekedt magyaroknál tapasztalhatunk, hiszen számtalan esetben sokkal nehezebb körülmények között kell kultúránkat őrizniük, magyarságukat gyakorolni és továbbadni a jövő generációjának.

Mint ahogy ezt dr. Szöllősy elnök úr mondotta a díjak átadásának indoklásaként:” *A díjak üzenete egyértelmű: elismerésben részesíteni azokat, akik egy olyan értékrendben tevékenykednek és érnek el kimagasló eredményeket, amelyek szorosan összefüggnek nemzeti közösségünk megmaradásával, magyarként való boldogulásával.*”

Ennek a rendezvénynek az összefogása legnagyobb mértékben dr. Szöllősy Lászlónak és a fiatal Sutu Áronnak az odaadását dicséri. A díjazottakat bemutató videoklip pedig Farkas Miklós és Siflis Zoltán érdeme. Köszönet érte!

Dr.Gerzanics Magdolna

www.gerzanics.hu.

Szab